

Rondje Zuidbroek

Te voet er op uit.

Wandeling door het dorp Zuidbroek.

Zuidbroek is een historisch centrum van handel en nijverheid. Van oudsher is het ook een bestuurlijk centrum. Van hieruit bestuurde een drost het Wold-Oldambt. Tot 1600 liep de handelsweg van de Duitse staten naar Groningen door Zuidbroek. Deze weg liep van Meeden naar Slochteren. Het Winschoterdiep zorgde voor een nieuwe oost-west verbinding. Zuidbroek groeide langs het diep tot een belangrijke plaats van handel en verkeer. De treinverbindingen die er kwamen versterkten deze functie. In onze tijden zijn het spoor en de A7 van levensbelang voor werken en leven in Menterwolde.

Deze afwisselende wandeling loopt een groot gedeelte door het historisch centrum van Zuidbroek en verder wandelen we door een grotendeels omgeven agrarisch gebied, met een zandafgraving en een gedeelte onverhard door het bos. In de dorpskern bevinden zich eet en drinkgelegenheden.

Afstand van de wandeling 8 km

- **Begin en eindpunt van deze wandeling is het station van Zuidbroek.**
(* Het Stationsgebouw stamt uit 1865 en is gebouwd in de z.g. waterstaatstijl: een classistische overheidsarchitectuur in die tijd. Begin 2002 is men begonnen met het opknappen van het stationsgebouw door het Noord Nederlands tram en treilmuseum. Aan de zuidkant staat nog een authentieke loods.
- **Vanaf het station lopen we langs het spoor richting het centrum en gaan RA de spoorstraat in. Spoorstraat volgen.**
(* No 41 Kantongerecht gebouwd in 1884. het is naar de mode van de tijd een gebouw met symmetrische kenmerken en mengvormen van het neoklassiek elektisme. Uitbundige dakrandversieringen, vaak ook toegepast bij voor huizen van boerderijen. Achter het kantongerecht stond vroeger een cichoreifabriek.
(* No 22. Winkelpand uit 1898. Bouwstijl van het pand is elektisch, werd veel in de 19e eeuw toegepast en verwijst naar het rationalisme rond 1900. decoraties doen denken aan Jugendstil. Smalle vensters waren eerst woongedeelte
(* Strategisch punt voor de schippers die in de 17e eeuw turf en landbouwprodukten naar allerlei windstreken uitvoeren. Tot 1843 was er een vaste stenen brug over het Winschoterdiep ook wel pijpbrug genoemd. In 1954 werd het winschoterdiep verbreed, de kanaaldijken van Zuidbroek en Scheemda opgehoogd en de sluis verplaatst naar Scheemda. De bebouwing langs het Winschoterdiep vormde eeuwenlang een weerslag van economische dynamiek van Zuidbroek. Huizen van kooplieden en notabelen stonden te midden van de woningen en werkplaatsen van ambachtslieden en winkeliers. Zuidbroek was een geschikte halteplaats, omdat het op ongeveer een dagreis per trekschuit van zowel Groningen als Winschoten aflag.
- **Over de brug Kerkstraat volgen tot de rotonde.**
(* Aan uw rechterhand de Trekweg de naam is ontleend aan het trekken van de schepen.
(*Kerkstraat No 57 Oldambsterboerderij die rond 1800 is gebouwd, en veel aan de landbouw zijn onttrokken. Dit boerderijtype wordt overigens weinig aangetroffen: een middelgrote bebouwing met wolfseind in het dak, de voorgevel zonder loze punten op de hoeken bij het dak, een krimp met baanderdeur en in de voorgevel het meest opvallende twee ramen, een deur en nog een raam. De voorgevel is dus in zoverre symetrisch dat de voordeur de plaats van een raam inneemt.
(* Kerkstraat No 63 Heerenhuiskerk. Gerestaureerd woonhuis uit de 19e eeuw, is vanaf 1947 Gereformeerde Kerk geweest. Eertijds heeft het pand deel uitgemaakt van de "Swijgmanheert" het bezit van de invloedrijke Fam Swijgman.

- **Rotonde recht oversteken richting de Kerkhörn.**

(* Petrus kerk Romano Gotische kerk en is meer dan 7 eeuwen oud. Preekstoel is van 1736. Het orgel dateert van 1793. Tot eind 19e eeuw diende de toren als gevangenis. Vroeger stond de kerk meer naar het oosten, waarschijnlijk dichtbij het oostelijke eind van de Heiligelaan. Zij is omstreeks 1270 verplaatst vanwege het hoge water. De stenen voor de bouw werden gebakken van de klei die door de zee werd aangevoerd. De legende verhaalt dat er kloosterbroeders gingen staan van steenbakkerij tot bouwplaats en elkaar de stenen één voor één doorgaven. Vandaar de naam Heiligelaan.

(* Kerkhorn betekent hoek bij de kerk. De straat heette tot 1935 zo.
- **Kerkhörn rechtdoor richting Torenstraat gaat over in Nieuweweg.**

(* aangelegd in 1750, daarvoor was het woeste grond, veen en heide):
(*Nijverheidsstraat: zijstraat van de torenstraat, de naam is ontleend naar het stuk land wat vroeger de nijverheid heette.

(* Nieuweweg 4. Uitvaartcentrum en begraafplaats de Vredenhof. Het hek is in de stijl van de Amsterdamse school, de open driehoeken verwijzen naar de Art Deco, staat in nauw relatie met de mooi vormgeving van het kerkhof ontworpen door de beroemde tuinarchitect Vroom.

(* Aan uw linkerhand Zuiderveen, met de Israëlitische begraafplaats die nog steeds intact is. In 1815 woonden er Israëlitische in Noord en Zuidbroek en in 1883 kregen zij behoefte aan een synagoge, die hebben ze laten bouwen achter Uiterburen 54. Later was de belangstelling zo klein geworden dat het gebouw in 1934 werd afgebroken. De zandwinning het Botjeszandgat, mogelijk in de toekomst recreatiegebied.
- **Einde Nieuweweg RA Drostenaan.**

De naam is te danken aan de Drost die vroeger aan het begin van de laan woonde. U passeert hier wat landarbeiderswoningen en aan uw linkerhand een boerderij die is gebouwd in 1857 van het type Oldambsterboerderij met een puntgevel, drie series zoldervensters, ingang opzij.

In de punt van de voorgevel een embleem van zeis en hark.

(* Aan uw rechterhand No 55/57 de voormalige coöperatieve zuivelfabriek uit 1885. het was de eerste in ons land.
- **Einde Drostenaan RA Uiterburen.**

(* Gehucht bij Zuidbroek/Weg met veel bochten.

(* Uiterburen 53. "De Drostenburg" In zeer oude tijden zwaaiden de Gockinga's hier hun scepter. Toen in 1872 het eigenlijke drostenhuis werd afgebroken, is dit landhuis gebouwd. In de naam heeft men een stuk verleden willen vasthouden.

(* Uiterburen 49 Oldambsterboerderij. Het voorhuis is van plm 1730 en de schuur van plm 1860. de boerderij is in de loop der jaren verbouwd, maar heeft nu weer het oorspronkelijke uiterlijk qua indeling van ramen en deuren. Het originele bakhuis is ook weer opgebouwd, alleen iets verder van de boerderij af. Vroeger liep de oprit aan de andere kant. Deze is echter verplaatst toen de vader van de laatste actieve boer de Hr Engels, de villa ernaast heeft laten bouwen.

De huidige bewoners de Fam Kraanen hebben er een theeschenkerij en verkopen antiek en curiosa. Geopend op do. vr. en za. En voor groepen op afspraak.
- **Uiterburen volgen en bij no.94**

LA pad Staatsbosbeheer.
- **Pad volgen tot verhard fietspad (voormalige spoorlijn) en dan RA**
- **Fietspad volgen tot aan de verharde weg Galgenweg.**
- **Galgenweg LA om vervolgens het 2e onverharde pad RA te gaan.**
- **Pad door het bos volgen en steeds R aan houden tot aan de verharde weg.**
- **Daarna LA Siemenspark.**

Einde Siemenspark
- **LA Kerkstraat de rotonde recht oversteken en na de 2e rotonde**
- **A Europaweg volgen, dan de 1e weg RA Hanzeweg, volgen tot de rotonde**
- **LA Beneluxweg, einde Beneluxweg RA (naast Dikkema berging) De Vennen.**
- **Einde de Vennen RA langs het Winschoterdiep tot aan de brug.**

- **Over de brug LA Spoorstraat en vervolgens de 3e weg**
- **LA Klaas Woltjerweg, weg vervolgen tot Julianaweg, hier gaan we RA.**
- **Julianaweg 1e pad LA voetpad rondom het hertenkamp, RD over de bruggetjes**
Richting het station van Zuidbroek
- **Einde van deze wandeling.**

Hoe er te komen,

Zuidbroek ligt ten Oosten van Groningen aan de A7. Per spoor Groningen-Nieuweschans.